

Nro. 29.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Octobernek 9-dik napján 1795.
esztendőben.*

Hadi Történetek és Környüállások.

A' *Hannoverában* tartózkodó Anglus zsóldban lévő idegen seregek hirtelen parantsolatot kaptak a' marsirozásra. A' *Lövenstein* nevet viselő vadász seregnek második batallionnya póstára ültetvén vitetett a' *Bremerheldi* kikötő helyhez. — Mellyből azt húzzák ki némelleyek, hogy fontos oka légyen ezen seregek hirtelen való marsirozásának.

Az utolsó tsatától fogva, a' mellyben tudniillik szépen gyözödelmeskedtek a' Cs. K. seregek, semmi nevezetes dolog nem történt a' *Rénus* környékén. Mind az egyik, mind a' másik felekezet tsendességben vagyon, 's nem is lehet észre venni, hogy a' *Mayn* vizén által menni szándé-

koznának a' Frantziák. Sept. 25-ikét követett éjjel önként oda hagyván *Ladenburgot* az ellenség, az Austriakusok mentek abba bé. Ugyan azon napon *Heidelbergába* ment Gr. *Clerfayt* Feldmarsál, a' következő napon Gróf *Wunrser* is oda érkezett, és még azon nap hadi tanácsot tartottak az allattok lévő nevezetesebb vezérekkel.

Durlachból Sept 25-dikén. Ma 9000 Austria-kusok marsiroztak itten keresztül *Latour* Feldmarsál Lajtinánt vezérlése alatt. Ezek közt 14 escadron lovasság, a' többi pedig gyalogság volt. — Mindnyájan *Heidelbergá*, és *Manheim* környékére menni szándékoztak, és még 11 granatéros batalionok fogják őket követni.

Frankfurtból 30-dik Sept. Tegnapelőtt ide jöven a' *Thionvillei Merlin* Frantzia nemzeti képviselő a' fejer hattyú nevű vendég fogadóba szállott bé; hanem tegnap délután ide hagyta várasunkat, és *Visbaden*en keresztül *Moguntziához* utazott. Egészlen incognito volt itten, és leg kissebb pompát sem tsinált.

A' *Sept. 17-dikén* történt tsatában a' Cs. K. lovasság szerzette a' győzödelmet, a' melly egy darabig el rejtven magát az erdőbe, dél előtt 11 órakor abból ki ugratott, az ellenség oldalába vágott, 's egy egész escadron Fr. lovasságot ugratott a' *Nekkár* vizébe, annakutánna pedig mint a' kapozta torzsát úgy aprította a' gyalogságnak a' fejét.

Frankfurtból Octob. első napján. Tagnap reggel 5 órakor öszve csaptak az Austriai, és Frantzia armádiáknak külső örr álló seregei *Costheim* mellett; és 9 óra tájban ágyúkkal is lövöldöztek egymásra. A' Frantziák el akarták onnan üzni a' mieinket, hogy eképen bátorságosabban ágyúzhassanak a' *Rénus* szigetére, és ki kergethetvén onnan vitézeinket, két felé szakaszthassák a' *Moguntziai* katona őrizet és seregeink közt való egygyességet.

Az Olasz Országai Cs. Kir. ármádiánál is kevés nevezetes dolog történt mostanában. B. *Devins* hadi Tarmester írja *Borgo di Szavónai* főkvártélyából Sept. 21-dikén, hogy a' *Sambuccoi* környéknek védelmezése végett az ellenség táborára szomszédtságában fekvő hegyet Gr. *Argentau* Generális vezérlése alatt lévő seregeink által elfoglaltatta, holott két napok múltán meg támadtak a' mieink a' Frantziákat; de ezek olly vakmerőséggel viselték magokat, hogy lehetetlen vólt őket helyekből ki mozdítani. Annakutánna tromfot tromfal akarván visszafizta ütni, ők ütöttek a' mieinkre, de valamiképen mi, úgy ők sem érhatték el fel tett tzellyokat.

E' kettős egymásután következett tsatazásban, részünkről 51 ember hólt meg, 119 esett sebbe, és 257 fogatott, 's tévelyedett el. A' meghóltak közt vólt *Barth* kapitány a' *Schmidtfeld* regementéből; a' *sebbe estek* közt *Villa* kapitány a' *Belgiosóéből*, *Velutti* hadnagy a' *Schmidtfeld* granatéros batallionjától; *Bukhadóro* és *Biánchi* zászlótartók a' *Schmidtfeld* regementéből; végtére *Linden* kapitány és *Fulon* fel hadnagy a' *Nadadiéből*; fogságba estek *Kustáni* kapitány és Gróf *Auersperg* allhadnagy a' *Schmidtfeld* regementjéből, 's *Krug* allhadnagy a' *Gyulai* szabad seregéből.

Az ellenségnek veszteséget meg nem lehet ugyan szorossan határozni: de a' mint az általunk elfogatott Frantziák beszéllették, sokkal nagyobb vólt, mint a' miénk.

Nagy Britannia.

Az Admirális, avagy a' tengeri dolgokra ügyelő Commissió sok kaper hajókat készített ki a' Hollandusok ellen. A' Wendei Rojalistáknak vezérjei *Charette*, *Sapineau*, és *Coetus* a' múlt Juliusnak 21-dikén egy levelet küldöttek *Bellevillei* kvártélyokból az Angliai királyhoz, mellyben azon esedeztének, hogy ő Felsége tsatollya ölzve

velek a' Britanniai ármádiát a' Frantzia törvényes királynak ösi birodalmába való bé helyheztesére. *Vauban* Generális *Puisaje* úrral együtt ki szállott kis Britanniába. E' mostan folyó hólnapban 29 regement és 10 linea hajó fog Amérikába küldetni. —

Nem régiben azt tudakozza Lord *Spencer Fox* úrtól: mennyi idő alatt teheti Fr. Ország maga tengeri erejét erőnkhez hasonlóvá? Felele *Fox* úr, 10 esztendő alatt. Jó vagyon, mondá *Spencer* úr, tehát 10 esztendeig hasznát veszük *Domingó* szigetének, azután pedig, hogyha egyenlő léfzen tengeri erejek tengeri erőnkkel, 10 esztendeig fogunk érette viaskodni. Azt végzette az Angliai kormányfő, hogy akár mennyibe kerüllyön, még is mind addig meg nem szünik hadakozni, valameddig azon szigetet egészen el nem veheti. *Fobres* Generálra bízott ezen plánumnak tökéletességre való vitele, kinek már is 8 ezer embere vagyon egy tsuportban. Gróf *Ogormann* az Indusokat fel fegyverkeztetvén, azt igérete nékiek, hogy ha azon szigetet el veszik, örökös szabadságba helyheztesi őket; sőt *Párker* Admirális is 8 hadakozó hajóval olálkodik a' *Nolly* Fr. Admirális kormánya alatt lévő gesvader után.

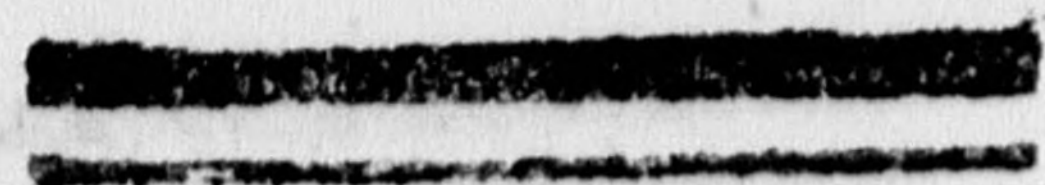
A' *Londoni* levelek beszélik, hogy az *Artésiai* Gróf ki szállott már a' Fr. földre, és hogy *Belleuilleben* legyen a' *Charette* táboránál. Mivel mindazáltal sem a' Frantzia, sem más újság levelek semmit nem szóllanak a' Rojalisták ármádiájáról, kételkedni lehet még most e' dolognak valóságáról. —

Egy *Londoni* udvari újság fontos okokkal meg akarja mutatni, hogy *Brabantziát* soha el nem vesztheti az *Austriai* ház.

Angliából lett el menetele előtt illyetén foglalatu levelet irt az *Artésiai* Gróf az Angliai királynak: „Felséges király! mivel szinte szándé-

kozom Felséged Országát el hagyni, 's azokhoz a' Frantziákhoz menni, a' kik vallások és királyok eránt való hiveségekben állandóúl meg maradtak: bátorkodom Felségedet alázatosan kérni azon parantsolattyának visszafel vételére, mellyet a' részre nem hajló nemzetbéli kereskedők eleséges, és Fr. Országban menni szándékozó hajóiknak elvételekre ki adni méltóztatott. *XVI Lajosnak* öttse nem háborúságot, nem is ennek inségeit, hanem békességet és bővséget akar Frantzia Országba visszafel vinni. Az illyetén jó tetemények által fognak a' Frantziák 4-dik *Henrik* király maradékainak meg esmérésére serkentetni. Nem lehet a' Fr. népet tyrannussainak gonofságokért büntetni. Az igaz biró soha sem teszi a' gyilkosokat gyilkosságoknak áldozatyaival egy karba. — Azok az emberek, a' kik a' Frantzia királyt a' gyalázatos teátrumon meg ölték, Fr. vért is ontottak. Kegyetlen uralkodásokat a' háborúságon nyomorúságon, és inségen fundáltak. Vajha szereintsém lehetne ezen kegyetlenül el nyomatott népnek azon áldást visszafel adni, a' mellytol ötet a' zenebonáskodók meg fosztották! Ez a' királynak a' kívánsága; ezt ohajtya az én szivem is, méltóztasson Felséged ennek tellyesítésében velünk egygyütt foglalatoskodni. Felséged nemesi indúlattya meg gyözött engemet arról, hogy ennek semmi akadályt nem tészen, és visszafel fogja azon parantsolattyát venni, mellyet flottái kormányozóinak ki adott 's a' t. " Ennek a' levélnek az az ereje vólt, hogy azóltától fogva, ki vévén a' munitziókkal meg rakott hajókat, minden eleséges és gabonás hajók szabadosan mehetnek Frantzia Országba.

Hyberniának Athboy nevü várasában el fogatott defenderseknél némelly titkos irások találtattak. Az öfzve esküttek közt sok fő és más rangú emberek is vóltanak. — *Naus* nevü helységben a' *Meáthi* Grófságban két illyen defendersek

találtattak, a' kik katonákat verbuáltak a' Frantziák szolgálatyára, olly véggel, hogyha *Hyberniába* bé mennének, segítségekre lehessenek. Gonosz tselekedetekért halálra szententziáztattak, a' *Juri* avagy esküttek által, melly oda ment ki, hogy fel akasztassanak, hanem halálok előtt levetetvén az akasztófáról, hasaik fel hasítassanak, belső részek kivétetessenek, és szemeik előtt égetessenek meg, annakutánna fejek vétessen, és négy darabba vágassanak hólt testjeik. Az egyik bűnösért, a' ki már 70 esztendősen ember, kegyelmet kért a' *Juri* a' királytól, 's ennek szententziája Sept. 28-dikára halasztatott, hanem az egyiken azon hólnapnak 7-dikén végbe vitetett.

Az Anglus tenger partokon 30 vigyázó toronyok építettek, a' mellyekben egy egy hadnagy és két hajós katona fognak vigyázni; az elsőbbeknek 7, az utólsóbbaknak két silling lészena' napi zsoldjok, e' mellett szabad kvártélyok, tüzi fájok, és gyertyájok. A' *Londoni* tudósítások szerént, nem azért tétetnek ezek a' rendelések, mintha félnének a' Frantziák látogatásától; hanem hogy szüntelen való vigyázatban tartassék a' natióális katonaság, és hogy sok korhely embernek munka 's kenyér adattassék.

Az Angliában minden felé tétetett hadi készületekből azt a' következtést lehet ki húzni, hogy még tovább is fog folytattatni a' Frantziák ellen való hadakozás. Amérikából nem régiben is kedvetlen tudósításokat vett az Admirális, és mindgyárt akkor egynéhány hadakozó hajóknak, és regementeknek ki készítésére adott parantsolatot. Az Amériikai Fr. kapzsi hajók felettébb sok kárt okoznak az Angliai kereskedőknek, úgy annyira, hogyha azokat meg nem zabolázzák, sokan kóldulásra fognak jutni.

Batáviai Respublika.

A' *Hágai* Köz Rendek mindnyájan meg egygyezttenek abban, hogy a' respublika dolgainak

tökéletességre való vitele végett nationális Convent gyűjtessék ölzve.

Azok a' Fr. katonák, a' kik ekkorig a' polgároknak házaikban kvártélyoztanak, és a' respublika zsóldjába vétetődtek, kaszármákra osztattak fel, és minden duhogás nélkül bé is mentek azokba. A' Helvétziai regementek a' Hollandiai tartományban fognak maradni, és a' tengeri partokat védelmezni az ellenségnek bé ütésétől. Még most is keményen nyomóztatnak azok az emberek, a' kik vagy *mediate*, vagy *immediate* részesültenek az *Osnabrücki* verbuálásban.

A' múlt hólnapnak 20-dikán három Frantzia ministerek jutottak *Hágába*, kik közül az egyik ott marad, a' másik *Stockholmba*, a' harmadik pedig *Berlinbe* fognak menni. Bizonyos pontokra nézve conferentziát tartottak a' *Hágai* fő kormányzéknek nevezetesebb tagjaival. *Zélandiának* deputátusai világosan ki mondották a' *Hágai* Köz Rendeknek, hogy az ő tartományok meg nem egyez a' nemzeti Conventnek ölzve gyűjtésében. —

Egy *Göes* nevű Zélandiai városban új előjárókat választott a' nép, 's bé vivén őket a' közönséges házba, a' régieket le hányta tisztségekből. Ezek tudtára adván e' dolgot a' Fr. komendánsnak, mindgyárt Frantzia katonák küldettek oda, a' kik a' régi előjárókat előbbi hivatalaikba visszafizta tévén, a' községtől választatott újjakat megfogdosták, 's illyenképen le tsendesítették a' zenebonáskodó népet.

Nemtsak az idegen, hanem a' Batáviai hajókat is le arestáltatta a' Hágai fő kormányzék, olly fel tétellel, hogy a' Hollandiai tenger partok mellett ólálkodó Anglusokkal való titkos egyetértést meg akadályoztathassa. Ezen másként

szükséges rendelkezésnek három káros következései vagynak. 1.) Nagyon meg szűkült és drágult a' tengeri hal. — 2.) Semmi gabonát nem vihetnek oda bé az idegen kereskedő hajók. 3.) Nagyon akadályoztatik a' külső kereskedés.

A' *Frieslandiai* tartománynak követői világosan ki mondták a' Hágai Köz Rendeknek, hogy ők a' centrális gyűléseket, avagy az úgy nevezett Hágai klubokat tellyességgel meg nem esmérik; egyfzersmind arra kérték a' Köz Rendeket, hogy a' *Hollandiai* nemzeti képviselőket azon centrális gyűléseknek el bontására serkengessek; különben meg nem egyyez azon tartomány a' nationális gyűlésnek ölzve hívásában, és leg kisebbbe sem botsátkozik, a' miben a' nevezett centrális gyűlések foglalatoskodnak.

Noel Frantzia minister is egy memoriálist nyújtott bé a' múlt hólnapnak 22 dikén, mellyben ő is keményen sürgette azon kluboknak, és gyűléseiknek semmivé tételeket. Ezt akarják a' *Geldriai, Zélandiai, Gróningai, és Oberysseli* tartományok is; 's egyedül a' *Hollandiai és Utrechti* tartományok fogják azoknak partyát. A' nemzeti gyűlésnek ölzve hivatásában sem akarnak meg egyyezni. *Zélandia* egy olly commissiónak fel állítását javasolta, melly által a' respublikának constitutiója ki készitessen, és a' melly commissióba minden tartomány két tagokat küldjön. *Frieslandia* kész lévén a' respublika constitutiójában a' szükséges változásokat meg tenni, azt javasolta, hogy egy 50 tagokból álló commissió állításék fel, a' mellyben *Hollandiának* kettős voksa legyen. *Gróninga* két gyűlést javaslott, tudnilik, egy közönséges kormányozó és egy törvénytevő Commissiót, az új constitutiónak fel állítása végett. Ennekelőtte a' *Geldriai* tartomány is ellenkezett a' nemzeti gyűlésnek ölzve hívásában; hanem már most ez is ölzve gyűjtötte a' népet

az arra való voksolásra. *Frieslandia* azt javasolta a' Köz Rendeknek, hogy a' respublika szolgálatyában lévő *Meklenburgi* seregek botsátassanak ki zsóldjokból.

Már most az az emlékezetes decretum is ki nyomtattatott, a' melly által a' napkeleti Indiai kereskedő társaságnak igazgató széke el törültetett. Helyette egy más kormány szék fog fel állítatni, a' melly által új életet, és virágzást nyer azon kereskedő társaság. Ezen kormány széknek következő titulusa fog lenni: *A' napkeleti Indiai kereskedésre, és örökségekre ügyelő Commissió.* — Ez 8 személyekből fog állani, és azon jussokkal 's privilegiomokkal bírni, a' mellyeket nékie engedni fog a' respublika. Annak tagjait a' *Hágai* Köz Rendek fogják a' frigyos tartományokból ki nevezni; mivel mindazáltal a' Hollandiai tartomány jól állott az előbbi kereskedő társaságnak nevezetesebb adósságiért, tehát Hollandia 20, Zélandia 3, a' többi tartományok pedig egy egy tagot fognak választani. Üléseiket *Amsterdámban* fogják tartani, egy előülők lépzen, de a' ki minden 8-dik nap meg fog változni.

Az *Amsterdami* népnek képviselői mostanság azoknak a' közönséges tisztviselőknek hivatalyokból való elbotsátásában foglalatoskodnak, a' kiket 1787-dik esztendőből fogva tisztségekre emelt a' Helytartó Fejedelem. A' *Harlemi* polgárság három batallionra osztatott fel, és hat ágyúik vannak. Egy valaki le szakasztotta Sept. 29-ikén az *Amsterdami* nemzeti képviselőknek hirdetményét; mellyre nézve 100 arany jutalom ígértetett annak, a' ki a' mivelőt ki fogja jelenteni.

Német Birodalom.

A' *Hessencasseli* Landgrófnak Frantziákkal szerzett magános békessége által, mind a' Német

Birodalomnak Constitutiója, mind a' Római Császárnak jussai nagyon meg sértettek. Mellyre nézve a' múlt Septembernek 18-dikán egy Császári udvari decretumot küldött a' Felséges Császár a' *Regensburgi* diétához, mellyben elsőben is azon békességnek pontyait terjeszti szemei eleibe, annak-utánna pedig azt kívánja, hogy adja értelmét a' következő pontokra nézve. 1.) Miként lehessen ezen békességes és barátságos traktát a' Birodalomra nézve, a' Constitutióinak jussai szerént tekinteni? 2.) Minémű alkalmas és hasznos eszközökkel kellessék élni a' Német Birodalom Constitutiójának fenn tartására, és ezen alkotmány egységének, méltóságának, és állandóságának meg erősítésére.

A' közelébb múlt vasárnapon nagyon meg tisztelte *Regensburg* várasa Fels. Császárának *II Ferentznek* emlékezetes neve napját. Reggeli 8 órakor tartatott Isteni tisztelet alatt sok ágyú ropogások között el énekeltetvén a' *Te Deum Laudamus*, az oda való Evangelika Ekklesiának Erd. Prédikátora, és Superintendense *Grimm* úr igen velős prédikátziót mondott a' 21-dik 'Sóltárnak 8-dik verséről. Az egész Isteni tisztelet nagy áhétatossággal és a' Fels. Császár eránt való buzgó indulattal, 's ezer áldásoknak kívánásával ment végbe.

Frantzia Ország.

A' *Thionvillei Merlin Párisba* küldötte az egyesült *Móseli* és *Rénusi* armádiának azon protocolumát, mellyben az új Constitutiót bé vették. Ezen protocolumhoz ragasztatott levelét a' Sept. 17 dikén tartatott gyűlésben olvastatta fel az előülő. — —

A' *Párisi* Közjóra ügyelő Commissio azt a' rendelést tette, hogy egész elztendeig jáz idegen

tartományokban vétetendő gabonával tartassanak Páris városa, és a' respublikának ármádiai; a' mi pedig az Országban terem, az a' lakosoknak hagyatassék. Az idegen tartományokban vétetendő gabonának vásárlására ki állítatott Commissionának 30 millio livra adattatott ki a' nemzeti kasszából.

A' múlt hólnapnak 19-dikén közöltetett a' Conventel az a' tudósítás, hogy *Chartresben* (*Carnutumban*) a' gabona drágaságának palástya alatt nagy zenebonát indítottak a' Wendei osztályból oda ment emigránsok. Az oda küldetett nemzeti képviselőt körül vévén a' kösség, nevezetesen az alszony nép, mind addig ütötték, 's csipdelték, valameddig ezt nem kiáltotta: *éllyen a' király!* és egynéhány végzéseket nem hirdettetett ki a' respublika Constitutiója ellen. El botsátatván, kvártélyára ment, 's magát föbe lötte. Ezen zenebonának le tsendesítésére *Bourdon de l' Oise* és *Fleury* nemzeti képviselők küldettek a' *Ligerisi* osztályba. Ugyan ekkor jelentetett a' Conventnek, hogy ismét 14 millio papiros pénz égettetett meg, és így már most 3 milliárd, 84 millió, és 683 ezer livrára megyen a' meg égetett papiros pénz.

A' *Sambrei* és *Móseli* ármádiánál lévő nemzeti képviselő *Gillet* ezeket írta a' Conventnek: „Ezen ármádia, melly 100 ezer fegyveres népből álló, bé vette az új constitutiót. A' tsata pia-tzon öfzve gyűlvén meg eskütt, hogy egyedül a' Fr. respublikának kórmánya alatt kíván élni és halni. —

Ezen gyűllésben azt végzette a' Convent, hogy minden emigránsoknak, meg nem eskütt, a' vagy esküvéseket vissza vont papoknak rokonjaik rekesztessenek ki a' közönséges hivataloknak viselésétől.

Épen akkor, a' midőn a' *Párisi* tudós Társaság el törültetett volna, munkálkodtak annak

tagjai egy új Frantzia szó tárnak készítésében. Az öfzve gyűjtetett matériálékat a' tudományokra és ifjúság nevelésére ügyelő Commissió vette gondviselése alá. Két tudós Belgák, nevezetesen *Marodán*, *Smith*, és egy könyv árós 5 millió livrát gyűjtöttek öfzve ezen új szó tárnak kiadására, mellyre nézve azt végzette a' Convent, hogy azon matériálékat adgya kezekbe a' tudományokra ügyelő Commissio, ők pedig szépen nyomtassák ki a' munkát, 15 ezer nyomtatványt készíttessenek. és 100 nyomtatványt adjanak a' memzeti könyvtáraknak számára.

Maria Terésia királyi kis aszszony már most tudgya, minémű halállal hóltanak légyen meg szülei és attyafiai, mellyből származott bánatját szüntelen való olvasás és irás által akarja elméjéből ki verni, de lehetetlen. Tsak nem az egész napot a' Tempeli fogház kertében szokta el tölteni, holott gyakran meg látogattyák ötet *Tourselle* aszszonyság leánvaival egygyütt, *Macault* aszszonyság előbbi gondviselője, és *Laurent* aszszonyság gyermekkorbeli dajkája.

Sept. 20-dik. azt végzette a' Convent 1.) Hogy a' 250 vének a' *Thuilléri* nevű királyi palotában tartsák gyűlléseiket. 2.) Az 500 tagokból álló Tanáts a' *Bourbon* nevű palotában. 3.) A' *Luxenburg* nevű palotában pedig az 5 személyből álló directorium. Söt azt is meg határoztak miként folytassák a' ministerek a' respublikának dolgait a' directoriumnak kórmányozása alatt. — Ez az 5 személyből álló directorium fogja az uralkodónak személylyet viselni, és az általa választandó ministerek által folytatni a' közönséges dolgokat.

Magyar Ország.

Somogy Vármegyéből Sept. 8-dikán. Mi nálunk kedvetlen hírek folynak. Tegnap napon

Ezen megyében *Kaposban* tartatott gyűllésen tételt rendelés azon két gyújtogató emberek eránt, a' kik keserű gyümölcstét mutatták hitetlenségeknek. Nagy méltóságú Gróf *Szechényi* Ö Excel-lentziája *Visonta* nevű helységében 6000 kereft búzaja és mint egy 300 mérő eletje el égett. T. K. Tanátsos *Gludovátz Józef* úrnak *Rádon* minden gabonáját és szénáját meg eméltette a' tűz. Hitetlenség magának nem használni, 's másnak olly tetemesen ártani. Nállunk leg bővebb termés nem lett, félnek a' drágaságtól az emberek, a' bor ifzakosoknak szájokra jó vólna tsak esztendeig is lakatokat hányni, mivel, a' mint az idő jár, kevés mustunk lészzen az idei szüreten.

Báts Vármegyéből Sept. 19-dikén. Szomszéd Vármegyénkben *Szerémben* uralkodó ragadó nyavalyának meg vizsgálására, B. *Pichler Józef* Consiliarius urat, 's vele együtt néhány doctorokat, és chirurgusokat küldötte a' Fels. Helytartó Tanáts. A' seb orvosok által is mentek már a' nevezett Vármegyébe. Nállunk úgy bé van zárva a' *Duna*, hogy se alá, se fel nem járhatnak a' hajók, a' viz mentében álló strázsák senkit által nem botsátanak megyénkbe. — Az által jönni akaróknak a' *Péterváradi* majorokban és a' *Kamenitzé* kompnál kell contumátziót tartani.

Erdély Országban.

Bonyhán Kükküllő Vármegyében Sept. 21-ikén. Mint külső és belső gazdasággal bajoskodó ember azt a' kedvetlen újságot írhatom az úrnak, hogy a' marha döge hazánknek nagy részét el fogta, allég tudunk tsak a' szomszéd faluba is utazni, mindenütt strázsák állanak marháink eleibe, és hanemha hiteles leveleinkel meg bizonyíthatyuk tizta helyről jövésünket, meg árestálnak, meg gátolnak. Ezen nagy ostort az cgyügyü parasztságnak közönhettyük, a' kik nem ügyelven

másoknak okos tanácsadására, a' múlt őszfélé, könnyebb telelés reménysége alatt egy másra rohantak marháikkal Oláh Országba Havasalföldébe. Ottan a' kemény tél, és szük kofzt miatt marháikkak nagyobb részét el vesztegették, és a' mi keveset haza hajtottanak is belölok, az ottan uralkodó dög nyavalyával tele lévén, rész szerént el veszett, rész szerént pedig az ide bé telelt egészséges marhákat veszedelmes nyavalyákkal el tültötték, mellyeknek mérge most jobban ki ütven nagyon ki terjed, 's ki tudja, mikor lesz vége. Söt a' pestis is épen Hazánk szélére érkezett Havasalföldéből, a' Törtsvári passusnál ugyan kemény vigyázás vagyon, de félő, hogy bellyebb is fog harapozni.

Egy katona tisztnek leveléből olvastuk, hogy a' minapiban, a' Törtsvári passusnál azon környékben lakó Basának a' fia sok kísérelével együtt által akarván jönni Hazánkba, a' strázsa meg szólította, hogy állana meg; de ő Töröki kevélységgel pistolyt rántván, felelet helyett a' strázsát agyon lötte. A' lövésre a' strázsán lévő tiszt katonáival együtt ki rukkolt, és a' Basa fia ő reá is lövén, a' katonák meg mérgesedtek, 's agyon lötték, lovát apjának haza küldötték. — A' vén Basa nagy indulattal azt felelte, hogy fiát is küldjék vissza, külömben boszszút fog érette állani. A' strázsán lévő tiszt hirt adván e' történetről a' közelebb fekvő katonaságnak, úgy beszélik, hogy már is feles számú lovasság és gyalogság gyülekezett oda.

Az el múlt őszfélé vetéseink nagy reménységekkel biztattak, de a' tavaszi szárazság miatt nagyon meg tsökkenvén gabonáink, az uraságoknak is majd tsak annyiok termett, a' mennyivel udvarjaik szükségét ki érhetik, a' szegénységnek nagyobb része pedig karatsonig is allég éri meg termett gabonájával. A' Török búza is vékony

reménységgel biztat, nevezetesen a' mezőségen, mivel a' tavaszi hófzszas szárazság miatt igen későre kelhetvén ki, a' mi ki költ is tökéletességre nem mehetett, 's már most sok helyeken vagy lekaftzályák, vagy ki szántyák a' Török búzát. — A' Havasok allyán, a' hol szebbetskén mutatta magát, a' minap meg ütven a' hó harmat, tökéletes meg éredéséhez semmi reménység nintsen. Tavaly sokkal szűkebb termés vólt mint az idén, de egynéhány elztendöbéli terméssel tele lévén mindenfelé az uraságok tsürei és gabonássai, az éhségtől épen nem félhattunk; de azok ma fene-kig ki üresedve lévén, Isten tudja, hogy fog szegény Hazánk magán segíteni tudni.

T u d ó s í t á s.

Ladvocat *Apaturnak Párisban Sorbonnaí Doctor, Professor és Bbliothecariusnak Históriai Dictionariuma*, mellyben a' régi Patriarkáknak, Tsászároknak, Királyoknak, Fejedelmeknek, Hadi vezéreknek, vitézeknek, pogány Isteneknek, Hérosoknak, Pápáknak, Ekklesiái Atyáknak, Püspököknek, Érsekeknek, Kardinálisoknak, Szerzeteseknek, Szenteknek, *Historicusoknak, Poétáknak, Orátoroknak, Theologusoknak, Philosophusoknak, Physicusoknak, Medicusoknak, Ictusoknak, s. a. t.* — egy szóval minden féle tudományban, mesterségben, állapotban híres embereknek, életek, írásaik, munkájik elő adattatnak. Magyar nyelvre fordította, sok meg bővitéssel 's az 1795 esztendeig élt nevezetes személyek életeknek hozzá adásával ki botsátotta Mindszenti Sámuel.

Ezen könyvnek I. II. III. Darabjai *in 8-vo majóri*, már ki jöttek. Az I. Darab az A—B. a' II. Darab a' C—D, az III. Darab az E—F—G. Alphabéteket foglalja magában. A' IV Darab mellyben az H. I. K. L. Alphabétek lesznek, a' jövő 1796 eszt. Jósef napi Pesti vásárra, az egész

munka pedig a' jövő elztendő végén egészen ki jő a' sajtó alól. A' már készen lévő három daraboknak az árok mind öszve 4 R. forint, 30 kr.

Ladvoeat Dictionáriumát lehet találni.

Balaton Füreden

Budán

Ó Budán

Debretzenben

Győrött

Kassán

Kolosváratt

Komáromban

Losonczon

Pesten

Posonban

Székes Fejérváratt

Siklóson

Gyulán

Léván

S. Patakon

T. Szép Gergely R. P.

Diebold

Kis István

T. Szilágyi Gábor Prof.

Müller Ferentz

T. Mihályi Kováts Ist. R. P.

T. Szathmári Pap Mihály P.

Weinmüller Typogr.

T. Farkas István Profes.

Weingand

Weber S. Péter

Lang

Jóbi János

T. Juhász István R. P.

Lovas László

Zombori Fejes István urak-
nál.

A' fenn nevezett helyeken lehet találni *Brougthon Religiói Magyar Lexiconát is*. Mellyről (mint hogy némelleyeknek leveleikből látom) szükség meg jegyezmem, hogy sokak, kik ezt a' munkát nem olvasták, hanem tsak nevéről esmérik, úgy gondolkoznak, hogy ez valamelly Theologiát magában foglaló munka. De nem az: hanem egy olyan *Históriai Lexicon*, mellyben a' világ kezdetétől fogva a' mai időig a' Pogányoknak, Zsidóknak, Keresztényeknek, Mahumetánusoknak Tudományok, Iseni tiszteletek, Ceremóniájik, szokásaik, Helyeik, Személlyeik, Irásaik, azoknak történeteikkel együtt, a' leg jobb írókból elő adattatnak.